

Аннотация. Исследование посвящено лексическим средствам передачи и содержанию наполнению понятия «радость» в философской составляющей творчества украинских церковных мыслителей XVII в. Прослеживаются содержание этого понятия и средств его передачи, как особенность функционирования и развития украинского философского языка. Обращается внимание на идейные заимствования из польской традиции и механизмы их использования в украинской духовной культуре эпохи барокко. Делается вывод о творческом характере развития церковными интеллектуалами понятийного аппарата украинского философского языка.

Ключевые слова: история философии, украинская философия, барокко, проповедь, радость.

Spivak V., PhD in philosophical sciences, doctoral student of the National music Academy of Ukraine named after P. I. Tchaikovsky (Chernigov, Ukraine), E-mail: vova3006@ukr.net

The concept of «joyfulness» in heritage of the Ukrainian religious thinkers of XVII century.

Abstract. Research is devoted to lexical means of transmission and content of the philosophical concept of «joyfulness» in heritage of Ukrainian and Polish religious thinkers XVII century.

Traced meaning of the concepts and language means of transmission as a feature of the functioning and development of Ukrainian philosophical language. Attention is drawn to the ideological borrowing from Polish traditions and mechanisms for their use in the spiritual culture of Ukrainian Baroque.

The study was done on the basis of texts Anthony Radyvylovskoho and other Ukrainian and Polish intellectuals baroque church: Innocentya Gisela, Ioanikiya Halyatovskyi, Petra Skargy, Tomasha Mlodzyanovskoho. The main method of research is a comparative analysis.

The conclusion creative conceptual apparatus of philosophical language Ukrainian church intellectuals.

Keywords: the history of philosophy, Ukrainian philosophy, Baroque, sermon, joyfulness.

УДК 122/129+130.123.1

Хамар У.,

кандидат філософських наук, доцент
доцент кафедри історії філософії філософського факультету
Львівського національного університету імені Івана Франка
(Львів, Україна), E-mail: Ukhamar@gmail.com

АНАЛІЗ ВІДНОШЕННЯ МІЖ КАТЕГОРІЯМИ ЗМІСТ І ФОРМА

Анотація. Досліджено суть відношення між змістом і формою у процесі розвитку та з'ясовано чи є підстави тлумачити таке відношення як самостійний закон. Проаналізовано приклади відношення між змістом і формою в процесах розвитку та узагальнено отримані результати: перш ніж зміна змісту викличе увідповіднення форми до цього нового змісту, повинно відбутися збільшення форми явища, відповідного згаданому змісту; оскільки відношення увідповіднення між змістом і формою є стійким, повторюваним, необхідним, об'єктивним, то такий зв'язок треба кваліфікувати як закон.

Ключові слова: філософські категорії, зміст, форма, відношення між категоріями.

Постановка наукової проблеми. Знання про найзагальніші ознаки (атрибути) та закони належать до головних об'єктів пізнавальної діяльності в філософії. Загальновідомою є і теоретична, і практична цінність цих знань як евристичного інструментарію теоретично та практично спрямованої пізнавальної діяльності.

Однією з проблем зазначеної вище тематики є з'ясування змісту полярних (парних) категорій та відношення між ними. Зокрема, можна стверджувати, що загальновідомим є той факт, що зміна змісту в разі, коли форма об'єкта залишилась незмінною, викликає процеси увідповіднення форми до нового змісту. Це стосується, зокрема, матеріальної культури – початково знаряддям з металу надавали таку ж форму, як і передуючим до них кам'яним знаряддям, але, з часом, форма металевих знарядь почала відповідати функціональним вимогам

до них; подібним чином, початково автомобілі виконували у формі диліжансів, приєднуючи до них двигун, і лише з часом, автомобілі набрали обтічних форм, які є доцільнішими в разі швидкого руху.

Загальновідомим є також факт чинності цього зв'язку для суспільних явищ – у межах феодалізму виникає підприємництво, ґрунтоване на найманій праці, і коли ця зміна змісту суспільного виробництва стає значною, вона загострює суперечність з феодальними відносинами в суспільному управлінні. У підсумку, це призводить до увідповіднення форми суспільства (владних відношень в інтересах власників найманого виробництва) його змісту (виробництво ґрунтується на найманій праці).

Згадана відповідність стосується також духовної культури. Для прикладу, перші фільми знімали з декораціями, тобто в них залишилась форма театру – це були театральні вистави, зняті на кінострічку. Лише пізніше було усвідомлено, що кіно можна знімати без декорацій і без сцени. Подібним чином можна витлумачити також початкові етапи філософування – початково шукають обґрунтування тих поглядів, які були закладені в міфах (світ походить з водяної стихії), а вже після цього почали шукати іншу субстанцію для архе. З огляду на ці факти виникають питання: чи чинним є також зворотній зв'язок, чи це відношення є необхідним, та чи є достатні умови, щоб тлумачити такий зв'язок як закон зміни, поруч із іншими законами діалектики.

Аналіз досліджень проблеми. Проблема з'ясування відношення змісту і форми виникла в античній філософії. Водночас, конкретизація питання щодо відношення категорій «зміст» і «форма» еволюціювала відповідно до зміни їх тлумачення. Зокрема, згідно з Платоном (діалоги «Федон», «Федр», «Менон», «Кратил», «Бенкет», «Республіка», «Парменід», «Театет», «Софіст», «Тімей», «Філеб»), незмінювані форми (εἶδος), тобто ідеї, і є справжнім буттям, на відміну від мінливої природи. Самокритика теорії незмінюваних форм як суті буття (у діалозі «Парменід»), а також критика цієї теорії іншими філософами, зокрема Арістотелем [1], призвели не тільки до формування інших відповідей на питання щодо відношення ейдосів з природою, але й до трансформування проблеми у з'ясування відношення між формою і матерією (ὑλη). Проблема з'ясування відношення між формою і змістом постала в обґрунтуванні статусу цих понять як категорій (зокрема принципів діяльності індивідуальної свідомості) у працях Фіхте. Значну увагу аналізу суті цих категорій та відношення між ними було приділено в філософії діалектичного матеріалізму. Підсумкове розуміння відношення між формою і змістом, вироблене в межах цього підходу, можна звести до таких положень [2, с. 460–464]:

1. Відношення між категоріями *зміст* і *форма* фіксує процес розгортання суперечностей у процесі розвитку.

2. У відношенні між цими категоріями в згорнутому вигляді виражено закон єдності й боротьби протилежностей.

3. Поняття *зміст* і *форма* набувають категоріального статусу тільки в разі, коли обидві ці категорії використовують для аналізу розвитку об'єкта з погляду врахування виникнення та протікання внутрішніх процесів у ньому, врахування змін внутрішньої форми. Відповідно до цього, зміст і форму тлумачать як дві протилежно спрямовані сторони єдиного процесу.

4. Особливістю відношення між змістом і формою є те, що і форму, і зміст можна тлумачити як окремі явища, в кожному з яких також можна виокремити їхню форму і зміст.

5. Під час розвитку активним, початково змінюваним чинником є зміст. Форма, залишаючись незмінною, гальмує змінювання змісту. Коли зміна змісту стане істотною, призведе до значного загострення між новим змістом і старою формою, внаслідок чого твориться нова форма, відповідна змісту. Отже, суперечність між формою і змістом долається увідповідненням форми до змісту.

Формування знань в галузі онтології на принципах діалектики та матеріалізму було тимчасовим явищем. Воно мало значний розвиток у тоталітарних країнах соціалізму, в яких всі сфери життя були централізовані. Коли буржуазні революції в Європі долали феодальний устрій, який спирався на ідеалістичні концепції, то для подолання цього устрою представники молоді буржуазії брали на озброєння протилежну, тобто матеріалістичну концепцію. Однак з часом виявилось, що для буржуазії зручнішою є ідеологія, в основі якої лежить філософія, яка не ґрунтується на принципах матеріалізму. Тому, коли під гаслами соціальної справедливості в східній Європі творилися найтоталітарніші в історії людства форми державного та економічного устрою, актуальною знову стала ідеологія, яка спирається на філософію, протилежну до ідеалізму. Отже, знову – на філософію матеріалізму, поєднану на цей час з діалектикою. Водночас, в тоталітарних режимах не змінювали філософію. Для того, щоб громадяни держави не протестували проти тоталітарних відносин у всіх сферах життя, достатньо було хибних, псевдонаукових концепцій, якими без жодного обґрунтованого зв'язку з філософською концепцією обґрунтовували справедливість і прогресивність насправді тоталітарного режиму. Централізація в усіх сферах обігу інформації давала змогу досягати послуху громадян шляхом їх гіпнотизування, тобто неперервного, постійного, повсюдного повторення ілюзорних пояснень щодо перебування громадян в ідеальному суспільстві. (Це виявлялося дієвим в умовах відсутності альтернативної інформації). Водночас, всі ці обставини призвели до того, що одним з напрямів, розвиток пізнання в якому толерувався, була онтологія, зокрема аналіз змісту категорій та проблеми їх систематизації. З подоланням соціалістичного тоталітаризму та формуванням плюралізму в галузі філософії в східноєвропейському регіоні, дослідження в галузі онтології стали рідкісними, як це і є в решті країн, які не перебували в умовах соціалістичного тоталітаризму.

У сучасних дослідженнях категорій змісту і форми акценти щодо цих, як і інших філософських категорій дещо змістилися. Наприклад, у філософському енциклопедичному словнику ці, як і інші категорії, вже не витлумачено як загальнофілософські категорії – інформацію про них уміщено в статті «Категорії діалектики» (тобто категорії окремого філософського напрямку чи вчення) [3].

У контексті аналізу відношення між категоріями *зміст* і *форма* можна виокремити такі проблеми, які доцільно дослідити. Поширеною є думка (згадана вище), що в парі категорій *зміст* і *форма*, перша з них є активною, а друга – пасивною. Наприклад, «зміст відіграє провідну роль відносно форми, оскільки у процесі формотворення самі форми виникають з розвитку змісту як способи його власної організації, що підпорядковується, зрештою, логіці розгортання змісту» [4, с. 7–8]. Подібне фіксують також у спеціальних науках: «В діалектичній єдності форми і змісту у мові провідним є зміст, який відображає зовнішні зміни, а мовна форма так чи інакше змінюється у цілому під впливом змісту, хоча ці зміни не завжди є прямо пов'язаними» [5, с. 767]. Вплив форми на зміст зводять до того, що вона або гальмує протікання відповідних змісту явищ (у разі коли ця форма не відповідає змісту), або не гальмує (в іншому випадку).

Водночас, в контексті відношення змісту й форми виникає таке питання. Якщо увідповіднення форми до змісту відбувається не внаслідок будь яких малих змін змісту, а внаслідок певної значної його зміни, то процес накопичення таких змін є кількісним. Водночас, кількісна зміна будь чого неминуче призводить до зміни форми. Тож виходить, що зміна змісту відбувається через певні формальні зміни. Тому виникає питання: якою є суть відношення між змістом і формою у процесі розвитку?

Інше питання виникає через те, що відношення між змістом і формою подають як об'єктивне, необхідне явище, яке завжди виникає у разі процесу розвитку. Явища, які проявляються в такому зв'язку між різними ознаками, називають за-

конами. У такому разі чому відношення між змістом і формою, на відміну від відношення, скажімо між кількістю та якістю, не вважають всезагальним законом розвитку? У разі позитивної відповіді на це питання виникає ще одне питання, якщо такий закон зв'язку змісту й форми є згорнутим проявом закону єдності й боротьби суперечностей, то чому не тлумачать подібним чином закон переходу кількісних змін у якісні?

Отже, **завдання дослідження** можна конкретизувати як знаходження відповідей на питання: 1) якою є суть відношення між змістом і формою у процесі розвитку, 2) чи є підстави тлумачити таке відношення як закон, і які можуть бути аргументи для кваліфікування цього закону як самостійного.

Для знаходження відповідей на сформульовані питання виконано такі пізнавальні дії: 1) проаналізовано приклад відношення між змістом і формою в процесах розвитку та співставлено результати цього аналізу з поясненнями цього відношення та завданнями дослідження; 2) узагальнено отримані відповіді та виконано пошук прикладів, які можуть суперечити цим узагальненням.

Результати дослідження.

Для з'ясування відношення між змістом і формою під час розвитку проаналізуємо один із прикладів розвитку. Таким прикладом візьмемо явище розвитку суспільного виробництва [2, с. 463–464]. У явищі суспільного виробництва виділено форму, тобто відносини власності утверджені суспільством, відносини, які утверджує і захищає держава, і зміст, тобто те, чи відповідає організація праці цим відносинам. Коли в умовах феодалізму виникає виробництво, ґрунтоване на засадах найманої праці, то спосіб організування праці (зміст суспільного виробництва) перестає відповідати формі, тобто феодальним відносинам власності (формі суспільного виробництва). Однак самого факту виникнення такої невідповідності є недостатньо для того, аби форма увідповіднилася змісту, тобто, аби в суспільстві були утверджені відносини власності, відповідні капіталізму. Для цього потрібен певний кількісний ріст згаданого нового змісту. Тільки тоді, коли виробництво організоване на засадах найманої праці стане значущою суспільною силою, виникнуть умови для увідповіднення форми, тобто відносин власності, утверджених в суспільстві, реальній практиці організації виробництва.

Опишемо цей процес, мінімізуючи опис конкретного явища, тобто обмежуючись категоріями *змісту* й *форми*. У явищі, яке розвивається, виділяють зміст і форму. Змістом в суспільному виробництві є спосіб організації праці. Початково в умовах феодалізму виникла зміна змісту. Ця зміна змісту є окремим явищем – виробництвом, заснованим на найманій праці. Це явище має кількісний вимір. Початково кількість підприємств, в яких праця організована за новим принципом, є мінімальна. Далі ця кількість постійно зростає. Коли накопичення цих змін досягне певної міри, відбувається заміна старої форми новою. Згадане накопичення змін кількісної характеристики змісту, неминуче пов'язане зі змінами якоїсь форми (адже будь яка зміна кількості викликає зміну форми). Виникає питання – яка саме форма змінюється внаслідок описаного процесу? (Йдеться про кількісний вираз явища, яке в наведеному вище аналізі є змістом, тобто способом організації праці на нових засадах). Очевидно, що йдеться про зовнішню форму того явища, яке виокремлено як зміст. Це зростання не є зміною змісту, зміст залишається сталим – це один і той же спосіб організації праці (на засадах найманої праці). Однак кількісний вимір цього явища зростає. Кількісний вимір об'єкта пов'язаний із зовнішньою формою цього об'єкта.

Підсумовуючи стисло процеси зміни форми і змісту в процесі розвитку можна описати так. Початково в явищі з'являється новий зміст. Далі, в разі витлумачення цього нового змісту як явища нижчого рівня, відбувається кількісне зростання цього явища, а отже зовнішньої його форми (оскільки будь яке зростання кількості є ростом, зміною форми). Після досягнення визначеної міри такого кількісного

зростання, зміна змісту явища вищого рівня детермінує зміну форми явища вищого рівня – увідповіднення форми змісту.

Отже, під час розвитку на різних рівнях відбуваються протилежні процеси щодо відношення між змістом і формою. З одного боку, зміна змісту явища викликає потребу увідповіднення форми до цього нового змісту. Отже, на вищому рівні аналізу активним є зміст, а форма увідповіднюється змісту. З іншого боку, є нижчий рівень, коли зміст явища тлумачать як окреме явище, в якому також є свій зміст і форма. Кількісні зміни цього явища (яке на вищому рівні є змістом) на цьому нижчому рівні є зміною його форми. У цьому контексті, зміна форми призводить до зміни якості на вищому рівні.

Отриманий висновок не поширюватиметься на процеси зміни змісту й форми, коли цими термінами описують не внутрішні явища. Візьмімо для прикладу камінь, уміщений в довільному місці космосу. Цей камінь, маючи малі розміри, може мати довільну несферичну форму. В такому разі поступові зміни форми не призводитимуть до жодних змін у змістовій його характеристиці. Однак, коли збільшуватимемо розміри каменю до розмірів планети, досягнемо такого стану, коли внаслідок високого тиску в його середині внаслідок сил тяжіння матеріал каменю розплавиться. У підсумку, внутрішня частина цього тіла стане м'якою, як розплавлений пластилін. У такому разі є підстави говорити, що зміна форми призвела до зміни змісту. Водночас, подібний аналіз не стосується внутрішньої форми, внутрішніх процесів, наслідком протікання яких якраз і може стати виникнення нової якості, виникнення нових структур, більш пристосованих до неруйнівного існування в умовах змінюваного середовища.

Наведемо аргументи для відповіді на друге питання – чи є підстави тлумачити таке відношення як закон. Закон – це таке об'єктивне відношення між якимись ознаками, яке у відповідних умовах завжди проявляється. Якщо в усіх випадках, коли відбувся розвиток, описані відношення між змінами змісту й форми справджуються, то це відношення треба тлумачити як закон. Оскільки в літературі відсутня інформація про випадки, коли під час розвитку не справджувалося б відношення увідповіднення між змістом і формою в процесах розвитку, то є підстави виконати індуктивне узагальнення описаних в багатьох дослідженнях прикладів розвитку. З огляду на це, відношення між формою і змістом треба тлумачити як закон.

Виникає також потреба дати відповідь на останнє зі сформульованих на початку питання – якщо відношення увідповіднення між змістом і формою є законом, то чи є підстави для кваліфікування цього закону як самостійного.

Певний закон є самостійним у разі, коли його положення не можна звести до іншого закону. Скажімо, закони біологічної еволюції у межах спеціальної науки (біології) можна тлумачити як самостійний закон, однак, в межах філософії закони еволюції підпадають під загальніші закони діалектики, тож ці закони еволюції є частковим проявом законів діалектики. Чи можна подібним чином тлумачити закон переходу від невідповідності між змістом і формою до відповідності між ними проявом закону єдності і боротьби протилежностей. Насамперед, доцільно зауважити, що подібним чином можна витлумачити і закон переходу кількісних змін у якісні (мовлять це також здолання невідповідності між кількістю та якістю). Аргументом для відповіді на це питання можна взяти таке: зміна відношень між змістом і формою (як і зміна відношень між якістю й кількістю) є окремими аспектами опису одного й того ж явища (явища розвитку), а отже нема підстав вважати ці відношення несамостійними законами.

На підставі виконаного дослідження можна зробити такі висновки.

1. У процесі розвитку на різних рівнях аналізу відбувається комплекс послідовних процесів, кожен з яких детермінує наступні процеси. Зокрема, перш ніж зміна змісту викличе увідповіднення форми до цього нового змісту, повинно відбутися збільшення форми явища, відповідного згаданому змісту.

2. Оскільки відношення увідповіднення між змістом і формою є стійким, повторюваним, необхідним, об'єктивним відношенням, то таке відношення, такий зв'язок треба кваліфікувати як закон.

3. Оскільки закон увідповіднення між змістом і формою в процесі розвитку описує окремих аспект процесу розвитку, який не описують інші закони, то це дає підстави вважати такий закон самостійним, а не згорнутим відбиттям закону переходу кількісних змін у якісні.

4. Оскільки аналіз процесів розвитку пов'язаний з паралельним описом різних аспектів багатьох процесів, які протікають на різних рівнях, для спрощення подібного аналізу потрібно випрацювати відповідну термінологію.

БІБЛІОГРАФІЧНІ ПОСИЛАННЯ:

1. Fine G. On Ideas. Aristotle's Criticism of Plato's Theory of Forms. – Oxford: CLARENDON PRESS, 2004. – 400 p.

2. Руткевич М. Н. Диалектический материализм. – М., «Мысль», 1973. 527 с.

3. Категорії діалектики // Філософський енциклопедичний словник. – Київ: Абрис, 2002. – С. 273–274.

4. Возняк С. С. Специфіка теоретичного аналізу категорій «форма» і «зміст» (у контексті діяльнісно-комунікативного підходу до культуротворення) // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки, Вип. 19, 2009, С. 3–9.

5. Кочерган М. П. Форма і зміст у мові // Українська мова: Енциклопедія. – К.: Вид во «Укр. Енцикл.» ім. М. П. Бажана, 2004. – 824 с.

REFERENCES:

1. Fine G. On Ideas. Aristotles Criticism of Platos Theory of Forms. – Oxford: CLARENDON PRESS, 2004. – 400 p.

2. Rutkevich M. N. Dialekticheskiy materialism [Dialectical materialism]. – M., «Mysl'», 1973. 527 s.

3. Katehorii dialektyky [Categories of dialectics] // Filosofskiy entsyklopedychnyi slovnyk. – Kyiv: Abrys, 2002. – S. 273–274.

4. Vozniak S. S. Spetsyfika teoretychnoho analizu katehorii «forma» i «zmist» (u konteksti diialnysno-komunikatyvnoho pidkhodu do kulturotvorennia) [Specificity of the theoretical analysis of the categories of «form» and «content» (in the context of activity-communicative approach to cultururation)] // Naukovyi visnyk Volynskoho natsionalnoho universytetu imeni Lesi Ukrainky, Vyp. 19, 2009, S. 3–9.

5. Kocherhan M. P. Forma i zmist u movi [Form and content in language] // Ukrainka mova: Entsyklopediia. – K.: Vyd vo «Ukr. Entsykl.» im. M. P. Bazhana, 2004. – 824 s.

Хамар У., кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри історії філософії філософського факультета Львівського національного університету імені Івана Франка (Львів, Україна), E-mail: Ukhamar@gmail.com

Анализ отношения между категориями содержание и форма.

Аннотація. Исследовано суть отношения между содержанием и формой в процессе развития и выяснено есть ли основания толковать такое отношение как самостоятельный закон. Проанализировано примеры отношения между содержанием и формой в процессах развития и обобщено полученные результаты: прежде чем изменение содержания вызовет соответствующие изменения формы к этому новому содержанию, должно состояться увеличение формы явления, соответствующего упомянутому содержанию; поскольку отношение соответствия между содержанием и формой является стойким, повторяемым, необходимым, объективным, то такую связь надо квалифицировать как закон.

Ключевые слова: философские категории, содержание, форма, отношение между категориями.

Khamar U., PhD in philosophical Sciences, docent, associate professor of the department of the history of philosophy, Lviv national University named after Ivan Franko (Lviv, Ukraine), E-mail: Ukhamar@gmail.com

Analysis of the relationship between the categories of content and form.

Abstract. This article studied the relationship between the content and form categories. We

specify the research objective in finding answers to the following questions: 1) what is the nature of the relationship between content and form of development, 2) is there any reason to interpret this relationship as an independent law.

We performed the following cognitive actions: 1) analysis of the examples of relationship between content and form in development and comparison of the results of this analysis and explanations of the relationship and objectives of the study; 2) summary of the answers we received as well as the search for the examples that can contradict this summarization.

Research results.

1. We highlight the content and form in the developing phenomenon. When the accumulation of changes reaches certain extent, the new form replaces the old one. At the same time, when quantitative changes (the change in form always accompanies them) transform into a new quality, the change in form leads to the change in content. Thus, the opposite processes for the relationship between form and content occur during the development at different levels.

2. If a certain relationship always appears in appropriate conditions, we qualify it as law. Given this, we should interpret the relationship between the content and form as law. A certain law is independent if we cannot reduce its provision to another law.

Keywords: philosophical categories, content, form, relationship between categories.

УДК 791.43.01

Кириченко М. С.,

кандидат філософських наук, доцент кафедри історії філософії
КНУ імені Тараса Шевченка
(Київ, Україна), E-mail: visnukdnu@i.ua

ПРОЛЕГОМЕНИ ДО КІНОФІЛОСОФІЇ РЕАЛЬНОСТІ

(Д. Кроненберг, К. Дюпє, Вачовські, А. ван Вармердам, К. Нолан, М. Ханеке, П. Грінуйей, Д. Карпентер, Е. Дразан, Л. Бунюель, А. Хічкок, А. Ходоровські)

Анотація. Ця стаття є лаконічним широкомасштабним вступом до кінофілософії реальності через наступні рубрики: кіно-перереформатування філософської реальності; матеріалізації кіно-реальності; уніфікована і кіно-уніфікована реальність-віртуальність; дискримінація сну – реальність і кіно-реальність; кіно-ілюстрація Я-реальності/реальностей; заздалегідь-не-встановлена кіно-реальність; соціально-обернена кіно-реальність; кіно-змінена гра з реальністю; місце реальності кіно-переглядаючого; гіпер-реальне кіно-уявного; реальне як емоційне; реальне як непомітне; реальність як ідеологія; поверхні реальності; перебудова буденної реальності; кіно-матеріалізація психоаналітичного бунту реальності; кіно-пошук справжньої реальності.

Ключові слова: кінофілософія, кіно-реальність, гіпер-кіно-реальність, кіно-перереформатування, кіно-матеріалізація, кіно-віртуальність, кіно-уявне, кіно-сон, кіно-пошук, кіно-ідеологія.

Кіно-перереформатування філософської реальності. Девід Кроненберг закликає екзистенцію: ««eXistenZ» is «Paused»»!!! [14]. Кінематограф сьогодні виявляється тим філософським засобом, який перереформатує непохитність філософської реальності, в даному разі – реальність екзистенціалізму.

Здавалося б, – як зупинити, або поставити на паузу існування? Але як щодо самого поняття існування? Чи за екзистенціалістського часу вже були дані вичерпні відповіді щодо визначення цього поняття?

Тому одна з можливостей подолання «існування» – це переформулювання, перереформатування поняття «існування», його змістів, смислів і конотацій. Змінена реальність «існування» вже не буде тим існуванням, в рамках якого воно визначається дечим абсолютним. Разом із зміною змісту смислу поняття змінюється і його значення в рамках смислу [2; 4; 16].

Екзистенціалістські визначення поняття екзистенції схиляються до начебто саме собою зрозумілого. Але що є цим «само-сабою-зрозумілим», «буденним», «повсякденним» – чи воно є настільки прозорим, як його нам намагаються подати навіть